

Bryssel, 6. kesäkuuta 2025
(OR. en)

9573/25

Toimielinten välinen asia:
2008/0140(CNS)

ANTIDISCRIM 58
FREMP 141
GENDER 56
JAI 698
MI 344
SOC 324

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	5747/25
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta – Tilanneselvitys

I JOHDANTO

Komissio toimitti 2. heinäkuuta 2008 neuvostolle ja Euroopan parlamentille ehdotuksen neuvoston direktiiviksi, jonka tarkoituksena on ulottaa uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän suoja työelämän ulkopuolelle. Ehdotetulla yhdenvertaista kohtelua koskevalla horisontaalisella direktiivillä täydennettäisiin nykyistä unionin lainsäädäntöä tällä alalla¹ ja kiellettäisiin edellä mainituista syistä johtuva syrjintä seuraavilla aloilla: sosiaalinen suojelu, mukaan lukien sosiaaliturva ja terveydenhuolto, koulutus, sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuus, asuminen mukaan luettuna.

¹ Erityisesti neuvoston direktiivejä 79/7/ETY, 2000/43/EY, 2000/78/EY ja 2004/113/EY.

Lissabonin sopimuksen tultua voimaan 1. joulukuuta 2009 ehdotus kuuluu nyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 19 artiklan (erityinen lainsäätämismenettely) soveltamisalaan. Kyseinen artikla edellyttää neuvoston yksimielisyyttä ja sitä edeltävää Euroopan parlamentin hyväksyntää.

Euroopan parlamentti antoi kuulemismenettelyn mukaisen lausuntonsa 2. huhtikuuta 2009². Neuvoston on pyydettävä Euroopan parlamentilta hyväksyntää lopulliselle tekstille.

Vaikka ehdotuksesta on keskusteltu lähes 17 vuoden ajan ja lähes jokainen puheenjohtajavaltio on ottanut asian neuvoston esityslistalle, siitä ei ole toistaiseksi päästy sopimukseen. Viimeisin tilanneselvitys³ toimitettiin TSTK-neuvostolle 20. kesäkuuta 2024.

Vaikka hyvin suuri enemmistö valtuuskunnista on jo pitkään kannattanut direktiiviä ja sen tavoitetta täydentää nykyistä oikeudellista kehystä puuttumalla kaikkiin neljään syrjintäperusteeseen horisontaalisella lähestymistavalla, eräät muut valtuuskunnat ovat ilmaisseet huolensa ja pyytäneet selvennyksiä, jotka liittyvät havaittuun oikeusvarmuuden puutteeseen, toimivallan jakoon ja toissijaisuusperiaatteen noudattamiseen sekä ehdotuksen vaikutuksiin erityisesti mahdollisten rahoitusvaikutusten osalta.

Vuosien mittaan on tehty merkittäviä muutoksia esitettyjen huolenaiheiden käsittelemiseksi muun muassa selventämällä oikeudellisia velvoitteita sekä asiasisällön että toimivallan jaon osalta ja rajoittamalla suurelta osin direktiiviehdotuksen mahdollisia taloudellisia vaikutuksia.

Palautetaan mieleen, että viime vuoden aikana jäsenvaltioiden suuri enemmistö on ilmaissut ministeritasolla selkeästi ja toistuvasti näkemyksensä, jonka mukaan on asianmukaista, oikea-aikaista ja tarpeellista saavuttaa yhteisymmärrys tästä pitkäaikaisesta ehdotuksesta.⁴

² Ks. asiak. A6-0149/2009. Istuva parlamentti on nimittänyt esittelijäksi Alice Kuhnken (SE / Vihreät / Euroopan vapaa allianssi -ryhmä).

³ 10817/24.

⁴ TSTK-neuvoston kokoukset 7. toukokuuta 2024, 20. kesäkuuta 2024 ja 2. joulukuuta 2024.

Komissio on kannattanut kompromissiin pyrkimistä mutta pitää tässä vaiheessa voimassa tarkasteluvarauman kaikkiin sen alkuperäiseen ehdotukseen tehtäviin muutoksiin.

II EHDOTUKSEN KÄSITTELY NEUVOSTOSSA PUOLAN PUHEENJOHTAJAKAUDELLA

Ehdotusta käsiteltiin Puolan puheenjohtajakaudella, jotta siitä päästäisiin yksimielisyyteen. Puheenjohtajavaltio Belgian vuonna 2024 esittämän kompromissitekstin pohjalta muutetusta ehdotuksesta keskusteltiin pysyvien edustajien komiteassa⁵ kolme kertaa ja yleisten asioiden neuvostossa 25. helmikuuta. Se oli myös tiedotusasia 10. maaliskuuta pidetyssä TSTK-neuvostossa.

Pysyvien edustajien komiteassa 5. helmikuuta valtuuskuntien enemmistö kannatti nykyistä kompromissitekstiä ja tavoitetta muodostaa yleisnäkemyks neuvostossa 19. kesäkuuta 2025.

Komissio ilmoitti vuoden 2025 työohjelmassaan, joka julkaistiin 11. helmikuuta 2025, aikovansa peruuttaa ehdotuksen yhdenvertaista kohtelua koskevaksi direktiiviksi.

Vastauksena tähän yhdeksän jäsenvaltiota kehotti yleisten asioiden neuvostossa 25. helmikuuta komissiota harkitsemaan uudelleen aikomustaan peruuttaa ehdotus. Tämän näkemyksen esitti myös 13 jäsenvaltiota 10. maaliskuuta pidetyssä TSTK- neuvostossa.

Puheenjohtajavaltio on tällä välin käynyt kahdenvälisiä keskusteluja niiden valtuuskuntien kanssa, joilla on edelleen ratkaisematta olevia huolenaiheita, pyrkimyksenään löytää ratkaisuja ja selvittää asiaa yksimielisyyteen pääsemiseksi ennen ehdotuksen mahdollista peruuttamista.

Puheenjohtajavaltion tavoitteena oli muodostaa ehdotuksesta yleisnäkemyks 19. kesäkuuta kokoontuvassa TSTK-neuvostossa. Pysyvien edustajien komiteassa 28. toukokuuta käydyssä keskustelun aikana, jolloin puheenjohtajavaltio esitteli kyseisen neuvoston istunnon esityslistaehdotuksen, kolme valtuuskuntaa piti kuitenkin voimassa yleisvaraukset, minkä johdosta vaikutti siltä, että vaadittua yksimielisyyttä ei vielä kukaan voita saavuttaa. Valtuuskuntien erittäin suuri enemmistö kannattaa kuitenkin edelleen viimeisintä kompromissitekstiä ja tavoitetta muodostaa yleisnäkemyks neuvostossa.

⁵ 5. helmikuuta, 28. toukokuuta ja 11. kesäkuuta.

III JOHTOPÄÄTÖS

Koska jäsenvaltiot, joilla on vielä ratkaisematta olevia huolenaiheita, eivät ole esittäneet uusia sanamuotoehdotuksia, puheenjohtajavaltio ei ole voinut ehdottaa uutta kompromissitekstiä. Valtuuskuntien suuri enemmistö on kuitenkin edelleen vahvistanut kannattavansa voimakkaasti viimeisimmän tekstin sisältöä ja nopeaa hyväksymistä.⁶

Kesäkuun TSTK-neuvostossa käydään periaatekeskustelu, jossa annetaan ohjeistusta siitä, onko kompromissi saavutettavissa ja tarvitaanko vaihtoehtoinen ehdotus, jolla luotaisiin johdonmukainen syrjinnän vastainen lainsäädäntökehys EU:ssa.

⁶ 10817/24.